

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА АКАДЕМІЯ МУЗИКИ ім. М. ГЛІНКИ

Кафедра «Оркестрові інструменти»

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Оркестровий клас

Галузь знань
Спеціальність
Рівень вищої освіти
Ступінь вищої освіти

02 «Культура і мистецтво»
025 «Музичне мистецтво»
перший
бакалавр

Дніпро, 2019

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Викладачі	Грузін Ігор Олегович
Посада	викладач кафедри «Оркестрові інструменти»
Контактний телефон	0672531233
Електронна адреса	gruzinio1960@gmail.com
Консультації	Очні: можливі за попередньою домовленістю понеділок з 8.30 - 17.05; вівторок з 8.30 - 17.05; четвер з 8.30 - 17.05. Онлайн консультації: за попередньою домовленістю

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Оркестровий клас» входить до циклу дисциплін професійної та практичної підготовки.

Процес вивчення навчальної дисципліни «Оркестровий клас» спрямований на розкриття колективних творчих здібностей здобувача вищої освіти, перш за все, на їх самореалізацію, шляхом старанного напрацювання комплексу спільної академічної виконавської майстерності при втіленні оркестрових високохудожніх ідей.

Рік (курс) підготовки: I – IV. Семестри: 1 – 8	
Кількість кредитів ECTS: 32 (960 годин)	
Кількість змістових модулів: 16	
Вид заняття:	Кількість годин:
практичні	930
самостійна робота	30
Кількість тижневих годин:	6

1. ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни «Оркестровий клас» є ґрунтовна професійна підготовка висококваліфікованих фахівців, які за період навчання мають оволодіти оркестровою музично-виконавською майстерністю, необхідною для колективної художньо-творчої діяльності в якості артистів/солістів оркестру академічних духових та ударних інструментів.

Серед базових **завдань**: вивчення своєрідності колективного академічного духового виконавства, оволодіння практичними високопрофесійними навичками гри шляхом творчої діяльності у колективі музикантів та опанування різними музичними композиціями у жанровому та стильовому відношеннях.

2. ЗАГАЛЬНІ ТА ФАХОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

У процесі вивчення навчальної дисципліни формується низка наступних **компетентностей**, а саме:

- здатність до міжособистісної взаємодії;
- здатність здійснювати виконавську діяльність на базі професійних знань та навичок гри на музичному інструменті, оркестрової гри, репетиційної роботи та концертних виступів;
- здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності та спроможність до її вдосконалення через застосування відповідних практичних і репетиційних методик.

3. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

- володіти методами та навичками оркестрової та ансамблевої гри, репетиційної роботи та концертних виступів;
- демонструвати володіння техніками, прийомами та методиками у виконавській (академічній, джазовій, естрадній тощо) діяльності, знаннями музичних стилів та репертуару.

4. МЕТОДИЧНЕ І ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Виходячи з того, що головним матеріалом з навчання дисципліни «Оркестровий клас» є академічний навчальний репертуар, відповідне методичне забезпечення складається з індивідуальних зібрань викладачів кафедри «Оркестрові інструменти», що являють собою нотну й методичну літературу, численні аудіо та відео записи, а також затверджений комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни «Оркестровий клас».

Відповідне обладнання щодо успішної навчальної діяльності становить, насамперед, наявність професійного академічного інструментарію (духові або ударні інструменти), професійних дерев'яних тростин та мундштуків для духових інструментів. Бажано мати відповідний мобільний пристрій для оперативної комунікації з викладачем щодо проведення практичних занять та, безумовно, консультацій. Слід обов'язково володіти комп'ютерною, аудіо, а також відео-записуючою технікою (мережею інтернет) й, безсумнівно, відповідною оргтехнікою для друку оркестрових партій.

5. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Заняття з дисципліни «Оркестровий клас» будуються на основі професійно-академічної програми навчання, послідовно розробленої викладачем даного навчального курсу, що формується з урахуванням самобутності репертуарного розвитку духового та ударного академічного музично-виконавського мистецтва.

Кожного семестру періоду I – III років навчання, здобувач повинен опанувати 4-а академічними творами, підкреслимо, різними за жанрово-стильовими характеристиками. Протягом IV року навчання відбувається підготовка програми щодо іспиту підсумкової атестації (5 творів).

У робочій програмі навчальної дисципліни вказані орієнтовні програмні вимоги, але ж викладач має можливість проявити й власну ініціативу добору відповідного репертуару, в залежності від творчої індивідуальності здобувача.

6. ОРІЄНТОВНИЙ РЕПЕРТУАРНИЙ СПИСОК

Твори великої форми

I курс

Г і м н У к р а ї н и

Г.Ф. Гендель Увертюра із сюїти „Музика для королівського феєрверку”

В. Белліні Каватіна Норми з опери „Норма”

В. Блажевич Колонний марш

Л. Колодуб Карпатська рапсодія

Л. Грандаль Концерт для тромбона з духовим оркестром

Т. Досса Просвітницько-спортивна культура

С. Хатсо Арабески

О. Наваро Концерт № 1 для кларнета з духовим оркестром

II курс

Д. Бортнянський Херувімська піснь

П. Мецекаппо Паризький марш

Дж. Мейєрбер Сюїта на мотиви з опери „Гугеноти”

Д. Суза Концертний марш „Америка”

Д. Буржуа Північне узбережжя

Дж. Маккей Асфальтовий коктейль

Дж. Свіренберг У радість весни

О. Наваро Концерт № 2 для кларнета з духовим оркестром

III курс

- В.А. Моцарт Симфонія № 40, I частина
О. Франц Концертіно для 2-х валторн та духового оркестру
Ю. Хайт Авіамарш для духового оркестру
П. Чайковський Сюїта на мотиви з опери „Євгеній Онегін”
С. Чернецький Марш „Будапешт”
П.Хіндемін Симфонія in B
Р. Паулс Наше місто
Л. ван Бетховен Полонез

IV курс

- П. Чайковський Увертюра „1812 рік”
А. Цфасман Джазова сюїта
К. Сен-Санс Карнавал тварин
К. Дебюссі Маленька сюїта
Дж. Верді „Застольна” з опери „Травіата”
А.Зацепін Розмова зі щастям
М. Льюїс Як високо місяць
Е. Гріг Тріумфальний марш із сюїти „Сігурд Хрестоносець”
Л. Андерсон Катання на санях

П'єси

I курс

- Д. Шостакович Полька з балету „Золотий вік”
А. Хачатурян Танець з балету „Спартак”

В. Саульський Капричіо
Й. С.Бах Токата й фуга ре мінор
К. Райнеке Фантазія для флейти з духовим оркестром
К.М. Вебер Концертно для кларнета з оркестром
Дж. Россіні Інтродукція, тема й варіації для кларнета з оркестром

II курс

С. Рахманінов „Італійська полька”
М. Мусоргський „Ніч на Лисій горі”
Й. Штраус Полька „На полюванні”
Р. Щедрін „Юмореска”
М. Глінки „Патріотична пісня”
Дж. Гершвін „Літній час”
Л. Армстронг „Коли святі крокують”

III курс

О. Бородін Половецькі пляски
П. Чайковський сюїта з балету „Лебедине озеро”
А. Петров Гусарський марш
Ф. Ліст Угорська рапсодія № 2
В. Купрінський Угорське танго
„Диксиленд” Попурі на американські пісні
Дж. Гершвін „Моє кохання”
О. Жульєв Попурі на теми українських народних пісень

IV курс

Д. Бортнянський Хоральний концерт № 4

П. Чайковський Сюїта з балету „Спляча красуня”

С. Прокоф'єв Марш з опери „Любов до трьох апельсинів”

Дж. Россіні Арія Фігаро

С. Рахманінов „Богородице, Діво, Радуйся”

П. Чайковський Сюїта з балету „Лускунчик”

Г. Міллер „Місячна серенада”

7. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

з/п	Назва теми
1	2
1.	Основні функції груп оркестру духових академічних інструментів
2.	Оригінальні твори композиторів ХХ століття для академічного духового оркестру
3.	Сучасні види професійних духових оркестрів
4.	Репертуар академічних духових оркестрів початку ХХІ століття
5.	Функції духових академічних оркестрів на сучасному етапі розвитку музичного мистецтва
6.	Специфіка сучасних студентських академічних духових оркестрів

Методи навчання

- метод наочно-слухового показу (демонстраційний метод);
- метод стильового аналізу музичного твору;
- компаративний метод та метод художнього контексту;
- метод емоційної драматургії;
- методи художньої демонстрації та художнього ілюстрування, консультування;
- метод активізації самовдосконалення музично-слухацької діяльності;
- інформаційно-узагальнюючий метод;
- пояснювально-стимулюючий метод.

Методи оцінювання

- метод аналізу інтерпретації музичного твору та його композиційної цілісності;
- метод відчуття стилю та жанру, відповідної програмності;
- усний та практичний методи;
- метод художньо-змістовної відповідності;
- метод відповідності програмі;
- метод самоконтролю.

8. СИСТЕМА, ВИМОГИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Методи оцінювання. Прослуховування виконавської програми, спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування / співбесіда, перевірка анотацій до композицій навчального репертуару.

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль, а також проводяться у виді оркестрових виступів.

До основних форм поточного та підсумкового контролю належать:

- ✓ прослуховування твору із самостійно опанованого репертуару;
- ✓ прослуховування програми академічного концерту (2 твори);
- ✓ прослуховування програми семестрового іспиту (композиція крупної форми й 3 різнохарактерні п'єси).

Підсумкова атестація у формі іспиту здійснюється з метою підведення підсумків навчального курсу й включає виконання композиції крупної форми та 4 різнохарактерних п'єс.

Система оцінювання. Семестрова оцінка розраховується наступним чином: бали, отримані за оркестрові виступи (кожен з яких оцінюється за 100-бальною шкалою) складаються та виводиться середнє арифметичне значення.

Вимоги щодо часових термінів та перескладання. Презентація програми із порушенням термінів без поважних причин та домовленості (письмово зафіксованої) з викладачем та деканатом оцінюється на нижчу оцінку. Перескладання відбувається з дозволу деканату лише за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний, участь у Всеукраїнському або Міжнародному виконавському конкурсі в іншому місті або в іншій країні).

Вимоги щодо відвідування. Пропущені заняття зараховуються шляхом самостійного опрацювання завдань та їх демонстацією за графіком консультацій викладача. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, концертні виступи, участь у конкурсах в інших містах) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із викладачем.

Критерії оцінювання:

За національною шкалою	За 100 бальною шкалою	За шкалою ECTS
Відмінно	90 – 100	A

у випадках, коли здобувач свідомо, максимально чуттєво й технічно упевнено виконав увесь художній матеріал.

За національною шкалою	За 100 бальною шкалою	За шкалою ECTS
Добре	82 – 89	B

у випадках, коли здобувач добре знає матеріал, але ж виконує його без певної емоційності, насиченості процесу інструментального академічного виконавства.

За національною шкалою	За 100 бальною шкалою	За шкалою ECTS
Добре	74 – 81	C

у випадках, коли здобувач добре виконує матеріал, але ж представлення відповідної музики не розкриває її художньо-образного змісту.

За національною шкалою	За 100 бальною шкалою	За шкалою ECTS
Задовільно	64 – 73	D

у випадках, коли здобувач засвоїв лише частково, тільки фрагментарно матеріал та припускається погрішностей у тексті виконуваних творів.

За національною шкалою	За 100 бальною шкалою	За шкалою ECTS
Задовільно	60 – 63	E

у випадках, коли здобувач втрачає у процесі гри великі фрази виконуваного музичного матеріалу.

За національною шкалою	За 100 бальною шкалою	За шкалою ECTS
Незадовільно з можливістю повторного складання	35 – 59	FX

у випадках, коли здобувач ледь виконує програму, втрачає у процесі гри цілі речення музичного матеріалу.

За національною шкалою	За 100 бальною шкалою	За шкалою ECTS
Незадовільно з обов'язковим повторним курсом	0 – 34	F

у випадках, коли здобувач зовсім не володіє музичним матеріалом.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Основна

1. Апатский В.Н. Актуальные проблемы духового музыкально-исполнительского искусства. Киев : „Задруга”, 2013. 588 с.
2. Апатский В.Н. Основы теории и методики духового музыкально-исполнительского искусства. Киев : НМАУ им. П.И. Чайковского, 2006. 432 с.
3. Апатский В.Н. История духового музыкально-исполнительского искусства. Киев : „Задруга”, 2010. 320 с.
4. Богданов В.О. Шляхи розвитку духового музичного мистецтва в Україні (від витоків до початку ХХ століття) : Автореф. дис. ... докт. мистецтвознавства : 17.00.03 „Музичне мистецтво”. Київ, 2008. 32 с.
5. Богданов В.О., Богданова Л.Д. Історія духового музичного мистецтва України: від найдавніших часів до початку ХХ століття. Харків : Сілічева С.О., 2013. 384 с.
6. Буркацький З.П. Особистісно орієнтований підхід до віртуозності кларнетиста. Одеса : Друкарський дім, 2010. 166 с.

7. Гишка І.С. Звук як візитна картка інструмента, основний визначник його розвитку, ролі і місця в соціально-культурній сфері різних епох (на прикладі генезису і еволюції звуку труби) // Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя. Зб. наукових праць. Рівне : Волинські обереги, 2016. С. 65–70.
8. Карп'як А.Я. Концепційні засади художнього мислення сучасного флейтиста. Львів : Наукове товариство ім. Т.Г. Шевченка, 2013. 378 с.
9. Посвалюк В.Т. Труба в епоху бароко // Науковий вісник НМАУ ім. П.І. Чайковського. Вип. 83. Київ : НМАУ ім. П.І. Чайковського, 2009. С. 12–20.
10. Посвалюк В.Т. Методика оволадення верхнім регистром на трубе. Київ : НМАУ ім.П.І.Чайковського, 2013. 60 с.

Допоміжна

1. Буркацький З. Про розвиток пальцевої техніки кларнетиста // Музичне виконавство. Науковий вісник НМАУ ім. П.І. Чайковського. Вип. 3. Київ, 1999. С. 44–53.
2. Вовк Р.А. Історія, акустична природа і виразні можливості аплікатури кларнета: Дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.03. Київ, 2004. 204 с.
3. Гишка І. Базінг: історія та генезис (до питання методики навчання гри на мідних духових інструментах) // Музичне виконавство. Науковий вісник НМАУ ім. П.І. Чайковського. Вип. 18. Київ, 2001. С. 282–289.
4. Давидов М. Теорія формування виконавської майстерності в працях українських дослідників // Музичне виконавство. Науковий вісник НМАУ ім. П.І. Чайковського. Вип.3. Київ, 1999. С. 7–22.
5. Мюльберг К.Э. Путь к совершенству игры на кларнете. Одесса: КП ОГТ, 2003. 86 с.
6. Попов В.С. Человеческий голос фагота. Инструмент и его история, проблемы педагогики и исполнительства: Автореф. дисс. ... канд. искусствоведения : 17.00.02 „Музыкальное искусство”. М., 2014. 30 с.
7. Посвалюк В.Т. Історія виконавства на трубі. Київська школа (друга половина ХІХ – ХХ століття). Київ : КНУКіМ, 2005. 158 с.

8. Посвалюк К.В. Творча діяльність Миколи Бердієва у контексті розвитку виконавства на трубі в Україні (1940–1980-ті роки): Автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.03 „Музичне мистецтво”. Київ, 2016. 19 с.

Інформаційні ресурси

1. Гладких А.В. Методика формування виконавської майстерності на духових інструментах – <http://nk.in.ua/pdf/330r.pdf>
2. Дніпропетровська академія музики ім. М. Глінки (м. Дніпро) – <http://dk.dp.ua>
3. Дніпропетровська обласна універсальна бібліотека (м. Дніпро) – www.libr.dp.ua
4. Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя (збірник наукових праць) – http://www.rshu.edu.ua/images/nauka/zb_2019_ist_stan_muz_01.pdf
5. Круль П.Ф. Генезис духового та ударного інструментального виконавства України – http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe